

DE LA REALITAT A LA FICCIÓ
Isidor Cònsul

-
Laura Palmés, Darrera les palmeres. Edicions 62. Barcelona, 1995

-

Sovint, el concepte de ficció narrativa només funciona com a recurs literari i per això encara manté la seva vigència la vella dita del XIX -falsament atribuïda a Stendhal- que suggeria que l'acció de novel·lar consistia a passejar un mirall al llarg d'un camí. Es a dir, literatura per a reflectir la realitat que, algunes vegades, hi coincideix en tota l'amplitud del terme i, unes altres, de manera més tangencial i discreta. Laura Palmés ha situat Darrera les palmeres, la seva primera novel·la, en aquest marc de plantejaments realistes, amb l'amaniment de versemblança que el gènere reclama i aprofitant, d'altra banda, escletxes que conjuminen document i ficció. És a dir, alternant la mena d'experiències que passen directament de la vida a les pàgines de la novel·la amb altres que demanen un esforç de recreació en el mirall narratiu. De l'aliança de tots dos components, n'ha sortit una obra colpidora i tendra, un text profundament reflexiu i una bella novel·la epistolar.

El punt d'arrencada emfasitza el conreu de la literatura entès com a recer i taula de salvació personal, la mena d'agafador que esdevé imprescindible quan el malfat de l'existència juga amb naufragis tan inclements que sembla més fàcil plegar de viure que no pas continuar aferrat a un cos de supervivències vegetals. Aquest és el cas dels personatges que comparteixen protagonisme a Darrera les palmeres, Miranda i Marc, abocats a la dissort d'una malaltia intensament dramàtica: tots dos paralítics, ella quintuplègica i ell tetraplègic. A cadascun, la tràgica malaaurança

d'un accident els robà la mobilitat del cos i els ha deixat encarats a la fulla d'afeitar de la pròpia lucidesa. Aquestes intel·ligències de filaberquí que furguen tenaçment preguntant-se si val la pena de continuar vivint en aquestes condicions.

El personatge de ficció anomenat Marc assumeix i encarna la dramàtica història de Ramon Sampedro, tetraplègic des de fa vint-i-set anys, que saltà a l'àmbit de la llum pública i a les pàgines dels mitjans de comunicació quan va demanar que li fos practicada l'eutanàsia. Fou llavors que la periodista Laura Palmés, que ja patia l'esclerosi múltiple que l'afecta, recollí la terrible i angoixada situació de Sampedro en el darrer reportatge televisiu que realitzà. Ara, a les pàgines de Darrera les palmeres, l'aspre testimoni del tetraplègic contrapunta el personatge femení de la novel·la, Miranda, on la narradora recull la seva experiència de malalta aplicada, però, al cas extrem d'una paralítica quintuplègica.

UNA PARADOXAL CALIDESA HUMANA

Es així que la condició de malalts de Ramon Sampedro i de Laura Palmés es situa a la base d'una novel·la que organitza la pròpia ficció narrativa en el fil d'una intensa i bella relació epistolar entre Miranda i Marc. Una relació que progressa des d'una amistat solidària fins a la vehemència de l'amor, i que contrapunta dues maneres oposades d'encarar el propi voraviu dramàtic: Marc no deixa mai d'argumentar la seva voluntat de morir ni de reclamar que li sigui practicada l'eutanàsia, mentre que Miranda opta finalment per la vida tot i l'agreujament que suposa la pèrdua de la seva mare que havia assumit la responsabilitat de tenir-ne cura.

Com a novel·la, Darrera les palmeres és una obra que emociona per la seva qualitat i calidesa humanes, un text que esdevé riquíssim en matisos reflexius i un volum que avança per la maroma d'unes històries tallants,

tibades i punyents. L'estil sembla que vulgui defugir el sentimentalisme i més aviat mira d'obrir-se camí per una llengua eficaç que pivota entre el defalliment poètic i l'atzagaiada violenta, entre una certa tendresa i el cop de puny més contundent a la boca de l'estómac. Encara que es presenti com una primera novel·la té saviesa d'ofici i compta, sobretot, amb el paradoxal privilegi d'unes històries dramàticament úniques.

Isidor Cònsul